

โสรวิทธิ์ธร จันท์แสงศรี. (2559). การถ่ายทอดทางสังคมและการธำรงอัตลักษณ์ของผู้ปกครองที่จัดโฮมสคูลในประเทศไทย : กรณีศึกษากลุ่มเรียนบ้านเฟิร์น. ปรินญาณิพนธ์ ปร.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นริศรา พึ่งโพธิ์สม, อาจารย์ ดร. ฐาศุภร์ จันประเสริฐ.

การวิจัยเรื่องการถ่ายทอดทางสังคมและการธำรงอัตลักษณ์ของผู้ปกครองที่จัดโฮมสคูลในประเทศไทย : กรณีศึกษากลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจถึงบริบทของกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นและของครอบครัวที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นและเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมของครอบครัวที่จัดโฮมสคูลกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นในมิติด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอดทางสังคม นอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องการทำความเข้าใจถึงอัตลักษณ์และการธำรงอัตลักษณ์ของครอบครัวที่จัดการศึกษาแบบโฮมสคูลภายใต้การเป็นสมาชิกกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการศึกษาเฉพาะกรณีเชิงคุณภาพ ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อาศัยวิธีการที่หลากหลายเช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์กลุ่มและสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ครอบครัวที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับบุตรหลานของตนเองโดยทุกครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นทั้งหมด 5-8 ครอบครัว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ที่ปรึกษาหลักของกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์น เพื่อนบ้านที่อาศัยในละแวกเดียวกันกับบ้านเฟิร์น เด็ก ๆ สมาชิกกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์น และครูพิเศษ เป็นต้น

ผู้วิจัยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บริบทของกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นและของครอบครัวสมาชิกกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์น โดยกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นถูกจัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวของผู้ปกครองกลุ่มหนึ่งที่ส่งลูกเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลทางเลือกแห่งหนึ่งในเขตปริมณฑลโดยโครงสร้างการจัดการบริหารของกลุ่มเรียนนี้เป็นไปอย่างลงตัวและมีความยืดหยุ่นสูง แต่ด้วยความยึดมั่นในแนวคิดโฮมสคูล พ่อแม่ทุกคนจึงมีบทบาทเป็นครูสอนในหลากหลายวิชาที่แตกต่างกันประกอบกับบทบาทของผู้บริหารกลุ่มไปพร้อม ๆ กัน บุคคลที่เป็นแกนหลักของกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นนี้คือครูทิม (นามสมมติ) ลักษณะทางกายภาพของสถานที่เรียนรัฐหลักของกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นมีลักษณะที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ ซึ่งภายนอกเป็นลักษณะบ้านเดี่ยวโดยมีติดต่อกัน 3 ชั้นอยู่อีกด้านหนึ่งสำหรับเป็นสถานที่เรียนรู้เสริม หน้าบ้านมีสนามหญ้าใหญ่และบ่อน้ำขนาดกลาง ซึ่งทุกส่วนของบ้านสามารถใช้เป็นสถานที่เรียนรู้ได้ทั้งสิ้น โครงสร้างการจัดการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 4 สาระหลักๆ ได้แก่ ทักษะชีวิต-จริยธรรม, ภาษา-คณิตศาสตร์, องค์กรวม และ ศิลปะ-ดนตรี-กีฬา-งานฝีมือ นอกจากนี้สาเหตุที่ผู้ปกครองตัดสินใจเลือกจัดโฮมสคูลให้กับบุตรหลานมาจากมุมมองประสบการณ์ชีวิตของตนเองซึ่งสามารถสรุปข้อดีของการจัดโฮมสคูลแบบกลุ่มได้ ดังนี้ 1) มีการแบ่งปันทรัพยากร 2) เด็กไม่รู้สึกโดดเดี่ยว 3) มีจำนวนเด็กที่เหมาะสม 4) พ่อแม่มีโอกาสเรียนรู้พร้อม ๆ กับเด็ก

ส่วนที่ 2 ของผลการวิจัยคือ กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมของครอบครัวที่จัดโฮมสคูล กลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นในมิติด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด โดยแบ่งออกเป็น 2 มิติ มิติแรกเป็นการถ่ายทอดทางสังคมสู่เด็กซึ่งตัวแทนการถ่ายทอดทางสังคมคือ ครอบครัวและกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์น เนื้อหาการถ่ายทอดจากตัวแทนทั้ง 2 หน่วยนี้มุ่งเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ทักษะชีวิต การค้นหาตัวตนของเด็ก ในกรณีของวิธีการถ่ายทอดทางสังคม จะเน้นวิธีการลงมือทำ การเรียนรู้ผ่านตัวแบบ และเรื่องเล่า การเข้าสังคม และเรียนรู้ผ่านสื่อ มิติที่สองเป็นการถ่ายทอดทางสังคมสู่ผู้ปกครอง สมาชิกกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นซึ่งตัวแทนการถ่ายทอดทางสังคมคือ เด็ก ครอบครัวอื่นๆ ที่เป็นสมาชิกกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์น และครูทิม(นามสมมติ) เด็กๆเป็นส่วนหนึ่งให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้พัฒนาการและช่วยขัดเกลาอารมณ์ให้เกิดความอ่อนโยน ในขณะที่ครอบครัวอื่นๆ ทำให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ที่จะประณีประนอม เกิดความผูกพัน และช่วยให้ผู้ปกครองสั่งสมประสบการณ์ความเป็นครู ในกรณีของครูทิมในฐานะตัวแทนการถ่ายทอดทางสังคม ผู้ปกครองได้ซึมซับแนวคิดและแนวปฏิบัติของการเป็นนักโฮมสคูลที่ดี นอกจากนี้ผู้ปกครองสมาชิกกลุ่มเรียนได้เรียนรู้ธรรมะจากครูทิมด้วยเช่นกัน

ส่วนที่ 3 ของผลการวิจัยคือ อัตลักษณ์ของครอบครัวที่จัดการศึกษาแบบโฮมสคูลภายใต้การเป็นสมาชิกกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์น อัตลักษณ์ของกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นคือ เด็กเป็นศูนย์กลาง คนนอกกรอบ และศรัทธา โดยกระบวนการการก่อตัวของอัตลักษณ์เหล่านี้เริ่มมาจากการสั่งสมประสบการณ์ การคัดเลือกประสบการณ์เพื่อนำมาประยุกต์ หลังจากนั้นนำประสบการณ์ที่ผ่านการคัดเลือกมาเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและปรัชญาของบุคคล สุดท้ายถึงกระบวนการป้อนกลับซึ่งทำให้แน่ใจว่าสิ่งเหล่านี้คืออัตลักษณ์ของกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นโดยแท้ นอกจากนี้เงื่อนไขทั้ง 4 ซึ่งได้แก่ การเปิดรับสื่อ ความรู้สึกผูกพันในกลุ่ม การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และการเห็นพัฒนาการที่ดีของบุตรหลาน เป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้ครอบครัวสมาชิกกลุ่มเรียนบ้านเฟิร์นสามารถธำรงอัตลักษณ์ไว้ได้แม้อยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน

Sovariththon Chansaengsee. (2016). *Socialization and Self Identity Preservation of Thai Parents who Homeschool their Child(ren): a Case Study of BAAN FLEARN*. Dissertation of Ph.D. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Dr. Narisara Peungposop, Dr.Thasuk Junprasert.

The objectives of this research study are to understand the context of BAAN FLEARN and the families who are the members of this homeschool group, and to study the socialization of the group's members in terms of content and approaches. Besides these, the researcher aims to comprehend homeschool parents' identities and the identities' preservation as they are the members of BAAN FLEARN. In this study, qualitative research methodology (Case Study) was employed. There were several ways for data collection, including participative observation, non-participative observation, in-depth interview, group-interview and focus group. Key informants were mainly 7 families attending BAAN FLEARN and others concerned with this homeschool group, BAAN FLEARN consultant, Mr. Tim (alias), neighbors, children in BAAN FLEARN, and teachers.

Research findings are divided into three elements with the first part about the context of BAAN FLEARN and families who are the members of it. The second part of research findings is about the socialization of the group's members in terms of contents and approaches. There are two dimensions in the section. The first dimension is the socialization of BAAN FLEARN children. The second dimension is about the socialization of BAAN FLEARN parents who had been socialized by three agents that were children, other members of the group and Mr. Tim (alias). The final part of research findings is about homeschool parents' identities as they were the members of BAAN FLEARN. There were three identities of BAAN FLEARN, child-center, out of frame and trust.